

การวิเคราะห์ข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชน

นางสาวมาลัย ศรีศิริรุ่งโรจน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-041-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ANALYSIS OF MASS MEDIA WEATHER FORECAST NEWS

Miss Malai Srisirungrot

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Graduate School

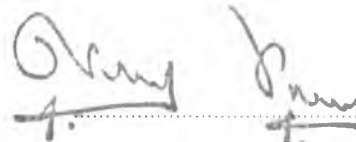
Chulalongkorn University

Academic Year 1998

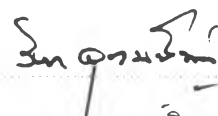
ISBN 974-332-041-5

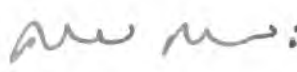
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชน
โดย นางสาวมาลัย ศรีศิริรุ่งโรจน์
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ

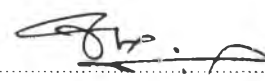
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์วิภา อุตมฉันท)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ศิริกายะ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี)

มาลัย ศรีศิริรุ่งโรจน์ : การวิเคราะห์ข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชน (AN ANALYSIS OF MASS MEDIA WEATHER FORECAST NEWS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร. ศิริชัย ศิริกาละ , 148 หน้า. ISBN 974-332-041-5.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงกระบวนการผลิต รูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์ของสื่อมวลชน รวมทั้งกลวิธีการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศในภาวะภัยพิบัติและบทบาทหน้าที่ของข่าวพยากรณ์อากาศ

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อมวลชนทั้ง 3 ประเภทมีขั้นตอนการผลิตเหมือนกัน คือ รับข้อมูลจากแหล่งข่าว คัดเลือกและเรียบเรียงข้อมูล และขั้นตอนสุดท้ายคือ การนำเสนอข้อมูล โดยรูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อมวลชน มีรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างกันไปตามคุณลักษณะของสื่อแต่ละประเภท

ในภาวะภัยพิบัติ สื่อมวลชนมีรูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศเช่นเดียวกับการนำเสนอในภาวะปกติ แต่สื่อมวลชนทั้ง 3 ประเภท จะมีกลวิธีที่เพิ่มขึ้นมาคือ การเพิ่มรายละเอียดของลักษณะอากาศร้ายลงในข่าวพยากรณ์อากาศ เพื่อเป็นการให้ความสำคัญกับลักษณะอากาศมากขึ้น

ข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชน มีบทบาทหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร (information) เป็นสำคัญ แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติ ข่าวพยากรณ์อากาศจะมีบทบาทหน้าที่เพิ่มเติมขึ้นมา คือ การเตือนภัย (warning) และการให้คำแนะนำ (instruction)

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 25 4 1

ลายมือชื่อนิสิต มาลัย ศรีศิริรุ่งโรจน์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *มาลัย*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4085102528 : MAJOR MASS COMMUNICATION
KEY WORD: WEATHER FORECAST NEWS / NEWS PROCESS / PRESENTATION / ROLE /
MASS MEDIA

MALAI SRISIRIRUNGROT : AN ANALYSIS OF MASS MEDIA WEATHER FORECAST NEWS.
THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. SIRICHAIRIRIKAYA, Ph.D.148 pp. ISBN 974-332-041-5.

This qualitative research was aimed at understanding the newsprocess, form of mass media weather forecast news presentation and its strategies in presenting news in disasterous weather including its role.

Findings show that 3 different kinds of mass media : radio, television and newspapers share the same newsprocess. First, they get the information from the sources then select and organize the information. Finally, there comes the presentation. Anyway, the form of mass media weather forecast news are vary depending on the characteristic of each media.

The presentation forms of weather forecast news are still the same when disaster occurs. However, they will add more description about the bad weather in the weather forecast news.

The major role of the weather forecast news presented by mass media is to inform about the weather. Whereas when the disaster occurs, the weather forecast news takes more role in warning and instructing.

ภาควิชา..... การสื่อสารมวลชน.....

สาขาวิชา..... การสื่อสารมวลชน.....

ปีการศึกษา..... 2541.....

ลายมือชื่อนิติต..... มาศ ม ศรีศิริรุ่งโรจน์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... น.น. :.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงโดยสมบูรณ์ด้วยความช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่อย่างยิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ศิริภายะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในการศึกษาด้านการสื่อสารมวลชน จนผู้วิจัยเกิดความเข้าใจและเกิดความสนใจในการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์นี้ นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ภา อุดมฉันทน์ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาและให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยจนกระทั่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วง

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนๆ รุ่น MC 7 ภาคในเวลาราชการทุกคน โดยเฉพาะแอน เอ็ม บุ่ม อา ก๊ก และอุย ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยอย่างสม่ำเสมอตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ทั้งในด้านของข้อมูลในการสัมภาษณ์และข้อมูลทางด้านเอกสาร ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ที่ให้กำลังใจ สนับสนุนและให้โอกาสในการศึกษาเล่าเรียนแก่ผู้วิจัย รวมทั้งผู้วิจัยขอขอบคุณพี่ๆของผู้วิจัยทุกคนที่คอยห่วงใยอย่างจริงใจและเต็มใจเสมอมา

มาลัย ศรีศิริรุ่งโรจน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
ข้อสันนิษฐานในการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	7
แบบจำลองการสื่อสารของ Westley & Mclean.....	7
ทฤษฎีหน้าที่.....	8
ทฤษฎีการกำหนดวาระ.....	10
แนวคิดกระบวนการผลิตข่าว.....	11
แนวคิดเรื่องการให้ข่าวสารและการโน้มน้าวใจ.....	12
แนวคิดเรื่องความวิตกกังวลจากข้อมูลข่าวสาร.....	14
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	17
แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	17

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
วิธีการนำเสนอข้อมูล.....	25
4 กระบวนการผลิตและวิธีการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศ.....	27
แหล่งข่าวของสื่อมวลชน.....	27
กระบวนการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อมวลชน.....	43
รูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อมวลชน.....	55
กลวิธีการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศในภาวะภัยพิบัติ.....	65
การให้ความสำคัญกับประเด็นในข่าวพยากรณ์อากาศ.....	69
ความสัมพันธ์ของข่าวพยากรณ์อากาศกับเหตุการณ์เครื่องบินตก ที่จ.สุราษฎร์ธานี.....	73
การสื่อความในข่าวพยากรณ์อากาศ.....	75
5 บทบาทหน้าที่ของข่าวพยากรณ์อากาศ.....	80
ข่าว(news) กับ ข้อมูลข่าวสาร (information).....	80
บทบาทหน้าที่ของข่าวพยากรณ์อากาศ.....	81
ผู้รับสารกับข่าวพยากรณ์อากาศ.....	86
ปัจจัยที่มีผลต่อการติดตามรับฟังข่าวพยากรณ์อากาศ.....	92
ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือในข่าวพยากรณ์อากาศ.....	94
ความวิตกกังวลของผู้รับสารกับการเสนอข่าวของสื่อมวลชน.....	98
6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	107
ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....	111
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	111
รายการอ้างอิง.....	113
ภาคผนวก.....	115
ประวัติผู้เขียน.....	148

สารบัญญภาพ

	หน้า
ภาพประกอบที่	
1. แผนที่อากาศ.....	31
2. เอกสารเรื่องการคาดหมายอุณหภูมิสูงสุด-ต่ำสุด.....	36
3. เอกสารชาวอากาศเพื่อการเกษตร.....	40
4. ชาวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ “ชาวสด”.....	56
5. ชาวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ “มติชนรายวัน”.....	57
6. ชาวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ “สยามรัฐ”.....	58
7. ชาวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ “บ้านเมือง”.....	67